

در میان نوافل روزانه، ماهانه و سالانه، نماز شب از فضیلت بیشتری برخوردار است که قرآن و روایات بر آن تأکید فراوان دارند.

قرآن مجید با لحن بسیار شوق آور از شب بیداران زنده دل یاد کرده، می فرماید: «از بستر خواب پهلو تپی کنند، پروردگارشان را با بیم و امید بخوانند و از آنچه روزیشان کرده ایم انفاق کنند.» [سوره سجده/۳۲، آیه ۱۶]

مرحوم طبرسی از امام باقر و امام صادق علیهما السلام نقل می کند که: «منظور از مؤمنان در این آیه شب زنده دارانی هستند که برای اقامه نماز شب از بستر گرم خویش بر می خیزند. [مجمع البیان ج ۸، ص ۱۰۷]

آن گاه قرآن مجید از پادش بزرگ و نفسی که خداوند به زاهدان شب عنایت می کند، خبر داده، می فرماید: «هیچ کس نمی داند که در ازای کاری که پادشاه داده اند، چه (پادشاه مهم) و چشم روشنی ای برای آنها نهنجه شده است.» [سوره سجده/۳۲، آیه ۱۷]

حضرت امام صادق(ع) در تفسیر این آیه شریفه فرمود: «هیچ کاری نیکی نیست جز آنکه پادشاهش در قرآن بیان شده است مگر نماز شب که خداوند به خاطر عظمت شأن آن توابش را بر ملا نکرده و فرموده است: فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ [مجمع البیان ج ۸، ص ۱۰۹]

امام صادق(ع) فرمود: هیچ عملی نیست که بنده انجام دهد مگر اینکه خداوند در قرآن ثوابی برای آن بیان کرده جز نماز شب که ثوابی برای آن مشخص نکرده بواسطه ارزش زیادی که نزد خداوند عزیز داشته لذا در این آیه می فرماید: از بسترهای گرم حرکت می کنند و از روی بیم و امید به دعا می پردازند و از امکانات خود انفاق می کنند. هیچ کسی نمی داند خداوند چه چیزها برای آنها پنهان کرده که موجب روشنی چشم ایشان می شود، به پادشاه اعمالی که انجام می دهند. [ارشاد القلوب ص ۳۱۶ به نقل بحار ج ۸۷ ص ۸۶]

علل مخفی نگه داشتن پاداش نماز شب

ممکن است در اینجا این سؤال پیش آید که چرا پادشاه عظیم نماز شب مخفی نگه داشته شده است؟ این سؤال را به سه شکل می توان پاسخ داد:

۱. کارهای ارزشمند و عظیم چنان است که حقیقت آنها به سادگی قابل درک نیست، درعین حال پنهان داشتن پاداش آنها نشاط انگیزتر است.
۲. قوه العین و چشم روشنی، آن قدر بزرگ و گسترده است که دانش انسان از رسیدن به تمام خصوصیات آن ناتوان است.
۳. چون «نماز شب» مخفیانه و دور از چشم دیگران انجام

نماز قضایی که گناهان را می آمرزد

می گیرد، پادشاه آن نیز پنهان و دور از چشم مردمان است.

[مجمع البیان ج ۸، ص ۱۰۹]

رهبران بزرگوار اسلام نیز با تعبیرهای گوناگونی مردم را به انجام این عمل بزرگ تشویق می کردند که در اینجا به یک نمونه آن بپردازیم: معاذ بن جبل گوید: «روزی رسول اکرم(ص) به من فرمود: اگر مایلی راه های خیر را به تو نشان بدهم، سپس فرمود: «... قیام الـلـیل فی جوف اللیل یعنی وجه الله» [بحار الانوار ج ۸۷ ص ۱۲۳].

ساده ترین نوع نماز شب

در روایات آثار بسیار زیادی را در اهمیت نماز شب بیان کرده اند که کم و بیش همه می دانیم. در ادامه راحت ترین شکل خواندن این مستحب موعده به نقل از حجة الاسلام عالی می پردازیم: اگر ایستاده خوانده شود که چه بهتر، ولی اگر نمی توانیم ایستاده بخوانیم، در حالت نشسته آن را به جا آوریم:

۴ تا دو رکعتی مثل نماز صبح،

بعد دو رکعت به نیت نماز شفع؛ رکعت اول حمد و سوره فلق رکعت دوم حمد و سوره ناس

یک رکعت به نیت نماز وتر

حمد و ۳ مرتبه سوره توحید و ۱ مرتبه سوره فلق و ۱ مرتبه سوره ناس و در قنوت ۷۰ مرتبه استغفر الله ربی و اتوب الیه و

غیر و طلب مغفرت برای ۴۰ مومن است که مومن با این نوع عبادت نه تنها کم تر در چاله ی حسادت و کینه و سوءظن و... اسیر می شود بلکه مهربانی و کرامت با روح او قرین می شود.

در باب نماز شب چند نکته را باید مورد توجه قرار دهیم:

۱- اینکه نماز را خالصانه برای شکر و محبت به محبوب خود بخوانیم و البته در کنار خود می توانیم حاجاتمان را هم طلب کنیم چرا که خود خداوند فرموده: «... هرگاه بندگان من، از تو در باره من بپرسند، [بگو] من نزدیکم، و دعای دعاکننده را- به هنگامی که مرا بخواند- اجابت می کنم...» (بقره، آیه ۱۸۶)

۲- برای نماز حال داشته باشیم و به اندازه حالمان بخوانیم چنانچه در اینجا نکته ای را از مرحوم شیخ محمد بهاری (رحمة الله) استاد عرفان آیه الله قاضی به نقل از آیه الله فاطمی نیا دام ظلّه عرض می کنیم: شیخ محمد بهاری در نامه ای به شاگردش به این مضمون می فرماید: اگر دیدی که نتوانستی در موبک سلطان شرکت کنی، در کنار بنشین و عبور و گذر موبک را تماشا کن... اگر از تو پرسیدند بر سر راه چرا نشسته ای؟ بگو مگر نگاه کردن موبک سلطان گناه دارد؟

آیه الله فاطمی نیا در توضیح این کلام می فرماید: موبک سلطان مراد کاروان انبیاء و اولیاء می باشد که در حرکت هستند و هیچ گاه توقفی ندارند (مثل اینکه در یک سفر، فردی از ابتدای حرکت تا رسیدن به مقصد در خواب است و از تماشای مناظر محروم می ماند و دیگری بیدار است و تمام جاذبه ها و زیبایی ها را می بیند)

می فرماید: اگر برای نماز نتوانستی خودت را به این سیر برسانی و شرکت کنی، لاقول در همان رختخواب خودت یادی از خدا و محبوبت بکن.

۳- اگر اصلاً نتوانستیم برای نماز شب بلند شویم، خسته بودیم و فقط برای نماز صبح توانستیم بلند شویم، و بعد نماز صبح دیدیم که حالی برای نماز داریم، به فرموده عده ای مفسرین با توجه به آیه «و اوست کسی که برای هر کس که بخواهد عبرت گیرد یا بخواهد سپاسگزاری نماید شب و روز را جانشین یکدیگر گردانید... قضای آن را می توانیم به جا آوریم.» (فرقان، ۶۲) چنانچه رسول خدا(ص) فرمود: همانا خداوند تبارک و تعالی البته نزد فرشتگان خود مباحثات می کند به آن بنده که قضای نماز شب را در روز انجام دهد، و می فرماید: ای فرشتگان من به بنده من بنگرید که نمازی را که بر او واجب نساخته ام قضا می کند، گواه باشید که من البته گناهان او را آمرزیدم. (وسائل الشیعه، ج ۴، ص: ۷۵ و ۷۶؛ من لا یحضره الفقیه-ترجمه غفاری، ج ۲، ص ۲۰۲)

آشنایی با قرآن

متفکر شهید استاد مرتضی مطهری

تفسیر سوره مطففین

این القانات و تلقینات خصوصاً اگر با مسخره کردن همراه باشد، در آذهان مردم ساده دل و بالاخص در طبقه نسنوان و نیز در طبقه جوانان به طور کلی، فوق العاده اثر دارد. در این آیات، قرآن منظره ای از کار این مسخره کنندگان را نقل می کند. ان الذین اجرموا کانونا من الذین امنوا یضحکون. گروهی از مجرمان این چنین بودند که به اهل ایمان می خندیدند و آنها را مسخره می کردند. و اذا مروا بهم یتغامزون. و هر گاه که بر اینها عبور می کردند (یعنی از کنار اینها می گذشتند) با اشارات لب و لوجه و چشم و ابرو اینها را مسخره می کردند و زیر باران تحقیرهایشان می گرفتند. این برنامه روزشان بود. و اذا انقلبوا الی اهلهم انقلبوا فکھین. شب وقتی برمی گشتند در میان خاندانشان خوشحال بودند که نمی دانید امروز ما چطور اینها را مسخره و تحقیر کردیم و چقدر خندیدیم!

و اذا روهم قالوا ان هولاء لضالون. وقتی که اینها را می دیدند می گفتند: بیچاره ها! گمراه ها! راه گم کرده ها! (تهیه) به عمل مسخره قناعت نمی کردند، تبلیغ هم می کردند) در اینجا بعد از همه اینها قرآن می فرماید: و ما ارسلوا علیهم حافظین. مگر مسئولیت نگهبانی مؤمنین را به این مجرمین داده اند که غصه آنها را می خوردند؟! یعنی این جز از خیانت ذات اینها از چیز دیگری ناشی نمی شود. به شما چه ربطی دارد؟! گویی اینها را خلق کرده اند و فرستاده اند که مراقب و مواظب مؤمنین باشند که حالا دلشان به حال آنها سوخته! خداکتر اینکه- به اصطلاح امروز- به دیگران آزادیشان را بدهید! وقتی خودت نمی پذیری، چرا حاضر نیستی به او این مقدار آزادی بدهی که با ایمان خودش زندگی کند؟

جزای مسخره کنندگان مؤمنین

به حکم اینکه هر عملی در دنیا، پاداش و یا کیفری نظیر خود آن عمل در آخرت دارد، برای این مجرمین در آخرت وضعی پیش می آید که مؤمنین به آنها خواهند خندید و این وضع برای هر کسی که آنها را ببیند خود به خود خنده آور است. می فرماید: فالیوم الذین امنوا من الکفار یضحکون. علی الاراکک یظنون. در آن روز اینها وضعی دارند و به گونه ای هستند که موجب خنده اهل ایمان می شوند که بر اراک و جاهای بلندی مشرف بر اینها هستند. هل ثوب الکفار ما کانونا یفعلون آیا کفار به عین عمل خودشان (عملی نظیر عمل خودشان) پاداش داده شدند؟! (در دنیا خندیدند و در آخرت مایه خنده واقع شدند) این سوره با این آیات پایان پذیرفت.

تفسیر سوره انشقاق

بسم الله الرحمن الرحیم، اذا السماء انشقت. و اذنت لربها و حقت... سوره انشقاق مضامینش شبیه سوره تکویر و سوره انفطار است، برخلاف سوره مطففین که شکل و سیاقش با این سوره ها فرق داشت. یعنی این سوره هم مثل دو سوره تکویر و انفطار از اول، مسئله وقوع قیامت و مقدمات وقوع قیامت و اشراف الساعه را بیان می کند، ولی با یک فرقی که عرض خواهیم کرد. اذا السماء انشقت. آنگاه که آسمان شکافته شود و انشقاق پیدا کند و عالم خراب شود. و اذنت لربها و حقت. جمله اذنت لربها را در اینجا به دو صورت نزدیک به هم معنی کرده اند.

«اذن له» یک معنایش- که ظاهراً در اینجا به همین معناست- این است: «گوش داد به او» به معنی اینکه سخنش را شنید و پذیرفت. معنی دیگر «اذن له»، «اجازه داد» است، که در این صورت معنی آیه چنین می شود: آسمان به پروردگار خودش اجازه داد، یعنی برای پذیرش فرمان پروردگار آماده شد. این معنی به نظر من بعید می آید چون خلاف تأدی است که در قرآن سراغ داریم و بعید است قرآن درباره یک مخلوقی راجع به خالقش این طور تعبیر کند. اکثر مفسرین اذنت لربها را به معنی «سخن پروردگار خود را گوش کرد» گرفته اند.

و حقت- که در اینجا به صورت مجهول آمده است- افشاده این معنی را می کند؛ و سزاوار چنین کاری داده شده است؛ یعنی آسمان فرمان پروردگارش به انشقاق را می پذیرد و برای این پذیرش سزاوار قرار داده شده است. و اذا الارض مدت. و آنگاه که زمین گسترانیده شود. زمین الان یک حالت گسترش و گسترانیدگی ای دارد ولی از این آیه فهمیده می شود که حالت گسترشی بیشتر از آنچه که فعلاً دارد پیدا می کند.

و القت ما فیها و تخلت. و هر چه در دل خود دارد بیرون می افکند و خود را از آنچه که در درون دارد خالی می کند. (قدر مسلمش اجساد و بدن های خاک شده انسان هاست). و اذنت لربها و حقت. زمین فرمان پروردگار خودش را گوش می کند و سزاوار چنین کاری قرار داده است. (عین آنچه درباره آسمان گفته شد، در اینجا در مورد زمین گفته شده).

یا ایها الانسان انک کادح الی ربک کدحاً فملاقیه. اینجا به جای اینکه- به اصطلاح علمای ادب- جواب «آذا» ذکر شود، چیزی ذکر شده است که به منزله جواب «آذا» است؛ یعنی بعد از اینکه چند مرتبه می گوید «آنگاه که چنین شود»، نمی گوید چه می شود، بلکه می فرماید: «ای انسان! تو به سوی پروردگارت با سختی و رنج سیر می کنی و او را ملاقات خواهی کرد» یعنی وقتی که این شرایط واقع بشود ملاقات پروردگارت و حضور در نزد پروردگارت [رخ می دهد]. یکی از آیات عجیب قرآن همین آیه است و از آیاتی است که مفهوم و ماهیت معاد را روشن می کند.

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵

- دست داده- واسطه بین دهان و شش**
- ۳- ویرانی- سنگین- ساحل
 - ۴- خواستن- کشتن- پایان- خواهش درونی
 - ۵- بیسه- از درجات نظامی- هزار کیلو
 - ۶- غصه- دریا
 - ۷- جمع ماده- راه بی پایان- کم عرض و بلند
 - ۸- گریبان- مرکز مجارستان- سوره ای قرآنی
 - ۹- نام قدیمی بهمان- تعجب زنانه- ظن و حدس
 - ۱۰- رود آرام روسی- از استان های کویری- هنوز رام نشده
 - ۱۱- آفت گندم- صفتی برای خداوند- پسوند همانندی در فارسی
 - ۱۲- درخت شلخته- نرم کننده- حبس- مقابل کوژ
 - ۱۳- چهارم- با چوب و میخ و چکش سر و کار دارد- نامی دخترانه
 - ۱۴- اندازه دستی- اتحادیه فوتبال اروپا- دروازه دهان
 - ۱۵- رودست خوردن- منته برقی- رخوت و سستی

شیوه حل جدول سودوکو

یک سودوکوی معمولی دارای ۹ ستون عمودی و ۹ ردیف افقی است که توسط خطوط پررنگ تر به ۹ جعبه ۳ در ۳ تقسیم شده است.

تعدادی از خانه ها در این جدول دارای عدد هستند و وظیفه شما این است که خانه های خالی را پر کنید طوری که هیچ عددی در یک ستون، ردیف و جعبه تکرار نشود.

اعدادی که در هر ردیف و ستون قرار می گیرد از عدد ۱ تا ۹ را شامل می شود و نباید تکراری باشند.

6	1	8	3	2	7	4	5	9
9	7	5	1	4	6	8	3	2
2	3	4	5	8	9	1	7	6
7	5	1	9	6	8	3	2	4
8	2	6	4	7	3	5	9	1
3	4	9	2	5	1	6	8	7
5	9	7	6	3	4	2	1	8
1	6	2	8	9	5	7	4	3
4	8	3	7	1	2	9	6	5

جواب جدول شماره ۹۴/۲۱۶

جواب جدول شماره ۹۴/۲۱۷

						7			
				2	5	4			
1	4			2	6				
2	3	5		7					
4		1	6		5	2			
					1				
					8	6			
5	6			9	1	8			
							2		

